Q. F. F. Q. S.

REI PUBLICÆ ET LITERARIÆ!

DIEM,

PRÆLECTIONI LEGUM GYMNASII,

NEC NON

TRANSLOCATORUM LUSTRATIONI SACRUM,

UT

HONORIFICA SUA PRÆSENTIA CONDECORARE,

ET

JUVENTUTI DECLAMATURÆ

AURES BENEVOLAS PRÆBERE DIGNENTUR:

PERMAGNIFICOS, MAGNIFICOS ATQUE AMPLISSIMOS

REIPUBLICÆ ELBINGENSIS PROCERES

PATRONOS, MÆCENATES, FAUTORES,

DEVOTISSIMO ANIMO ÆTATEM COLENDOS:

CÆTEROSQUE VIROS

CUJUSCUNQUE ORDINIS, LOCI ATQUE DIGNITATIS HONORATISSIMOS

AD DIEM XII. SEPT. A. O. R. cIↄIↄccxx.

SUMMA, UT PAR EST, REVERENTIA, CULTU, STUDIO

ORAT, OBSECRAT, INVITAT

GEORGIUS DANIEL SEYLER,

ATHENÆI CON-RECTOR, PHILOS. PRACT. ET HISTORIAR. PROFESSOR.

ELBINGÆ. Typis SAMUELIS PREUSSII.

64.

CONSPECTUS
Dicentium & Dicendorum.

PROLOGUS.

Joannes Ferdinand Jungschultz Exoptatissimam Patriæ Patrum præsentiam gratò ore atque animo veneratus, Argumentum Actûs latina Oratione indicabit.

CHORUS I.

Gottlieb Baum Ecquid cunctis Mortalibus longè acceptissimum videatur, problematicè propositurus, Respondentem habebit

Martinum Nachtigal: Qui *Pecuniam* id esse asseverabit, cujus sententiæ reliqui

Sigismund. Meienreis
Christ. Schubert
Ephraim. Oloff
Daniel. Meienreis
David. Thiessen
Alex. Nicol. Tolkemitt
Georg. Christ. Sperber
Jacob. Witthold
Isaac. Dietchen
Daniel. Willner
Georg. Leichert
Mich. Flint
Sigismund. Tolkemitt
Christ. Ziegler
Joh. Wagenknecht
Joh. Georg. Neumann

Omnes adstipulantes Pecuniam *variis laudibus* extollent.

CHORUS II.

Opes & divitias Contemptui habentes

Isaac. Roskampf Virtutes in genere omnes:

Henricus Raschke *Christ. Jacob. Leichert*	Pietatem.
Eleasar Kluge	Prudentiam.
Jacob. Röske	Fortitudinem.
Jerem. Dachs	Sanitatem.
Elias Neumann	Justitiam.
Andr. Theod. Brackenhauss	Temperantiam.
Christ. Kretschmer —	Conscientiæ puritatem.

Christ.

Christ. Ebert	Animi Candorem
August. Reimer	Fidelitatem.
Joh. Sam. Wallhorn.	Humilitatem,
Jacob. Dietchen	Somnum & quietem.
Joh. Börkner.	Castitatem.
Joh. Jacob. Möller	Concordiam Nummis præferent.

CHORUS. III.

Genuinum Pecuniæ *Usum* monstraturi

Christ Nicol. Tolckemitt *Daniel Leichert* *Wilhelm. Trubart*	Prævià inter se altercatione.
David. Köllner *Jacob. Wichmann*	Variis apophtegmatibus,
Caspar. Peterson. *Fried Neumann*	Similibus,
Samuel. Deublinger *Christ. Wolff*	Testimoniisque,
Daniel. Ægidius *Joh. David. Kroff* *Herm. Wartmann*	

Samuel Sprengel Virtutis & Divitiarum connubium felicissimum, Omnes Carmine vernaculo deprædicabunt.

CHORUS IV.

Pecuniæ *Necessitatem*

Casp. Bannehr *Samuel. Gottl. Preuss*	In quacunque Hominum Societate atque Statu;
Andr. Küntzler. *Matth Grambau*	in Pace atque Republica benè constituta:
Joh. Stengel *Joh. Becker*	in Bello:
Joh. Jacob. Wartmann. *Jacob. Kickthum*	in Statu Ecclesiastico:
Abrah Bærholtz *Frid. Kæmmerer*	in Commerciis.

Samuel. Vorloff ad Pias causas: lingvâ vernaculâ, ligata partim, partim libera demonstrabunt.

Joh. Jacob. Drebs agmen claudens supradictorum veritatem confirmabit.

CHORUS V.

Mich. Proverck *Jacob. Winckler* *Joh. Isaac. Horn* *Casp. Kroff* *Henr. Ewald.* *Andr. Janson* *Christ. Gottfr. Sperber* *Joh. Hieron. Behring*	*Theod. Holst.* *David. Ræmer* *Gabriel. Bræse* *Joh. Samuel. Woyt* *Martin. Weiss* *Andr. Michalski* *Nicol. Huygen Iserman* *Andr. Acanthus*	Idem fere Argumentum, inspersis nonnullis de Pecuniæ antiquitate atq; nomine Curiosis, Latino tamen sermone, eo-

demque modò ligato, modò soluto, pertractabunt.

CHO-

Israel. Hoppe Interscenii loco singulorum dicta repetens *brevi* omnes *paraenesi* ad *rectum pecuniae usum* exhortabitur.

CHORUS VI.

Samuel. Stimer, *Martin. Bergau* — facta transitione ad patriam Monetam, desiderium eam cognoscendi Comilitonibus aperient.

Jacob. Wentzel, *Joh. Neumann*, *Samuel. Kluge*, *Joh. Rittersdorff* — *Bracteatum antiquiss. Elbingensem* ex historia describent.

Samuel. Thamnitius *Solidum Elling. Casimiri IV. tempore cusum* producet, ex quo

Jacob. Eberfeld *Urbis patriae nomen a fluvio Elving* ortum demonstrabit.

Adam. Paul. Schoepfel Intuitu antiquae patriae Monetae laetatus, Comilitonibus pro enucleatione notar. gratias aget.

CHORUS VII.

Andr. Steinbauer Monetae notitiam Extero cumprimis necessariam asserens, varios *nummos Elbingens. Sigismundi I. tempore signatos* producet, eorumque explicationem solicitabit.

Godofred. Rulcovius *Aquilarum* Polon scil. & Prussicae historiam,
Gotthard. Goebel Diversae *Coronarum* positionis rationem,
Christ. Zeydler *Brachium armatum*,
Georg. Raph. Rhode *Insignia* denique *Urbis Elbing.* — ex antiquitate illustrabunt.

Joh. Bergmann Utrum Sigismundo Augusto, Henrico Valesio, & Stephano regnantibus, Elbinga Monetam signaverit, inquiret.

Daniel. Liebelt *Monetae bonitatem* admiratus, singulos *ad Vota* pro Reipubl. incolumitate facienda ipse antesignanus invitabit.

GENEROSAE INDOLIS ADOLESCENTES.

David Grove *Juris Monetalis Elbingensis dignitatem* ex historiae Monumentis adseret.

Immanuel Eggert Nummos Elbing. Reipubl. Sigismundi III.
Franc. Arend. Weiss - - - - - - utriusq; Gustavi Svecici
Jacob. Roskamph. - - - - - - Vladislai IV.
David. Vorloff - - - - - - Joh. Casimiri
Godofred. Frick - - - - - - Michaelis — tempore signatos pro virili recensebunt.

Joh. Liebotius, *Causas Mutatae Monetae* inquiret.

Franc. Adam. Rhode *Rationes prorogati aliquandiu Juris Monet. usûs* ponderabit.

Christ. Reinbold. Engelcke, *Epilogi* Spartam nactus, nummis, quos Elbingae Proceres *in praemium studiosae Juventutis* olim erogarunt, morali penicillo delineatis, splendidissimo Auditorio *debitas* ob benevolam auscultandi gratiam *gratias acturus*, piis Votis scenam claudet.

1. *In Christianis scriptoribus*] Nempe in *Carolo Sigonio* de Republ. Hebr. lib VI. c. 7. in *Thomas Aquin*, Prima 2dæ, qu. 105. art. 2. in *Cæsare Baronio* Annal. tom. 1. Ann. Christi 31. §. 10 Ann. 34. §. 125. Ann. 57. §. 26. Ann. 58. §. 150, in *Robert. Bellarmino* de verbo Dei lib. 3. c, 4. & de Rom. Pontif. lib 4. c. 1. aliisque his non minoribus.

2. *Honos Britanniæ*] Prout hunc, æmulum licet suum, appellavit tamen *Hug. Grotius* in Notis suis ad Ius Bell. & Pac. L II. c. 2. §. 2

3. *Synedriorum.*) Tribus de Synedriis Vet. Ebr. libris. Quibus etiam præcedentes scriptores Christianos refutavit, potissimum L. II. c. 15. §. 14. & c. 16, §. 11.

4. *Hodie frequens*] Præter alios & apud *Jo. Lundium*, In Jüdischen Heyligthümern L. 3. c. 13.

5. *Regia*) conf. *Selden*. de Synedr. L II. c. 2. §. 2.

6. *Solus*) ut demonstravit *Idem* Ib. L. II. c. 1.

7. *Judex*) Et quidem, ut opinor, ante expressam legem divinam, in quibus modo causis fieri potuit, judicavit Moses secundum Juris Nat. seu Legum Noachidarum (quo nomine omnes homines, utpote Noachi posteri intelliguntur) rationem & æquitatem conf. *Seldeni* De Synedr. L. I c. 2. add. *ejusdem auctoris*, Jus Nat. & Gent. juxta Discipl. Ebr L. I. c. 8. 9. 10.

8. *Iethronis*) Qui Midianitarum Princeps & socer Mosis fuit, licet non Proselytus Iustitiæ. ut volunt Ebræi, sed tamen veri Dei cultor vid *Selden*, de Synedr. L. I. c. 16 §. 1.

9. *Appellaret*) conf. *Idem* Ib. L I. c. 16. & L. II. c. 2. §. 4.

10. *Concilium*) *Idem* Ib. L. II. c. 3. §. 2.

11. *Sanhedrin*) Græca illa Synedrii voce in Talmudismum deformata, aut a legis repetitione, quæ in Synedrio sæpius facta est, denuo derivata conf. *Idem* L. II. c. 3. §. 1.

12. *Minora*] quæ distinctim exposuit *Idem* L. II. c. 5. & seqv.

13 *Septuaginta*] Quibus assessoribus & Principe uno, illud consistorium sive Synedrium M. septuagintauniusvirale constabat. *Idem* L. II. c. 4. §. 8. ubi etiam Boronii error, de 72. Synedrii personis refutatur.

14. *Ordinaria*) distincta ab extraordinariis judiciis Regiis & aliis. *Idem* L. II c. 14. sq.

15 *Judiciaria*] quam late explicavit *Idem* L. III c. 1. usque ad 11.

16 *Deliberativa*] cujus duas partes *Idem* L. III. c. XII. & XIII. sistit, sed duas reliquas mors auctoris nobis invidit, ut testatur hujus lib. III. præfatio typographi Edit. Amstel. Anno 1679.

17 *Sacr. & civil causis*] *Idem Seld.* L. II. c. 1. §. 2. & L. III. c. 1.

18. *Levi & Judæ &c.*) *Idem* L. II c. 4. §. 5.

19. *Princeps populi &c.*) *Idem* L. II. c. 6. §. 1. & c. 10. §. 1. c. 16. §. 4.

20. *Patris &c.*) *Idem* locis cit. c. 6. & 10.

21. *Collegæ &c.*] *Idem* L. II c. 7.

22. *Secund. gradus Sapientiæ*) ad quam etiam variarum, licet non exacte septuaginta lingvarum peritia referebatur. *Idem* L. II. c. 9. præsertim §. 2. & 3.

23 *Lev tis &c.*) *Idem* L. II. c. 8. §. 2. sq.

24. *Pontifici Max &c.*) *Idem* L. II. c. 16. §. ult. Cui addi possunt; *Maimonides*, *Cunæus*, *Schickardus*, *Altingius & Spanhemius*, *a Lundio*, Jud. Heyl. lib. 3. c. 13. in fin, citati, quanquam cum remotione.

25. *Catena &c.*) adducta a *Seldeno* L. II. c. 16. præsertim § 8.

26. *Pœnam &c.*) quam validissimis documentis ex Misna, Gemara Babylonia & Hierosolymitana ex Rabbinis & Talmudicis prolixe probat *Idem* L. II. c. 10. §. 6. add. L. III. c. 8.

27 *Talmudicum &c.*] *Idem* L. II. c. 10, §. 6. & c. 16. § ult.

28. *Principe &c.*) *Idem* L. II c. 10. §. 5.

29 *Synedria*) qualia in rerum natura tunc nusquam fuisse prob. *Idem* L. II. c. 15. §. 14.

30. *Vicarium &c.*] qui non suo, sed Regis nomine, ab ipso designatus *Idem*. Ibid.

31 *Effatum &c*) *Idem* L. II. c. 9. §. 7. in fin. & c. 14. §. 1.

32 *Prærogativam &c.*] *Idem* L. II. c. 15. §. 12.

33 *Inter reliqua &c.*) Jura enim civilia non omnia amiserunt Judæi sub Romanis, quibus in more erat, Provincialibus etiam bello subactis plurima relinquere. Atque de Judæis hoc refert *Josephus* Antiquit. Jud. L. XIV. c. 17. SCto & decreto Jul. Cæsaris, mansisse jura, quæ ab initio inter Judæos & eorum Pontifices fuerant.

34 *Mox Princeps*] Nam Titus constituit Rabbi Jochanan Ben Zacai Principem vid. *Selden.* de Synedr. L. II. c. 15. §. 15.

35. Pon-

35 *Pontifex &c.*] Ita Valerius Gratus, Præses Iud. Romanus Annano Pontificatum ademit & Ismaelem jussit esse Pontificem &, mox post alios, Cajapham, teste *Josepho* Antiqu. Iud. L. XVIII. c. 3.

36 *Vni homini &c.*) Nam Hyrcanum, Alexandri filium, & Iudæum, una cum liberis ipsius, Ethnarcham Iudæorum Iulius Cæsar Senatusqne Rom. constituere, eique Pontificatum perpetuum contulere, secundum *Iosephum* Antiqu. Iud. L. XIV. c. 17. Et forte eandem Romanorum gratiam expertus fuit Annas, siquidem & hic Princeps Syned. & Pontifex M. simul fuisse arguitur ex *Actor.* XXIII. 22. Add. *Selden.* L. II. c. 15. §. 15. & *Lundius* Iud Heilig. L. 3. c. 13.

37 *Vnus homo duas sustinere potest personas*] Vt *Cicero*, se unum, tres personas sustinere, fatetur; suam, adversarii, judicis, II de Oratore. 24. & Offic. I. 30. 32. Conf. etiam Diss. *Io. Nic. Hert.*, de uno homine plures sustinente personas, Tom. III. Opuscul p. 41. sqq. & si placet add. *Disp. mea*, de Ministris obediendo peccantibus, Cap. 1. §. 5.

38 *Sub criminatione Pseudoprophetiæ*) Hoc enim nomine Christum a Judæis delatum fuisse, nonnullorum opinio est, secund Selden. L. III. c 6. §. 4.

39 *Ad totum Synedrium M. &c.*] Pseudoprophetiæ judicium, Synedrio M. proprium fuisse, una & pœnam, docet *Idem* L III. c. 6. §. 1. sqq.

40 *Caiphas — non Princeps Synedrii M. &c.*) *Idem* Ib. L. II. c. 15. paragr. ult. add. *ejusdem auctoris* lib. de Succes. in Pontific. L. I. c. 12.

41 *Scriptore Iudæo &c.*) Nempe *Flav. Josepho*, Antiqv, Iud L. XVIII. c. 4.

I. Syllabus Acturorum Studiosorum.

1. CHRISTIAN. MARTINI, Elbing. Pruss. *Prologus Latinus, & Alypus.*
2. MART. DAN. SERINI, Stralsund. *Gamaliel & Eremita.*
3. SAM. LEONH. ZILLICH, Mariæb. *Malchus, Fabatus & Cylindrus.*
4. JO. THEOPH BOULLINGER, Vratislav. Sil. *Quirinus.*
5. JO. DAV. Kurtz/ Mulhaus. Ins. *Schabtai.*
6. CHRIST. EBERH. MARTINI, Furstenb. Lus. *Prologus Germ. & Tertullus.*
7. JAC. FRID. ROSTKOVIUS, Friedb. Neo-March. *Caiphas.*
8. MART. Fuhrmann/ Pirna Misn. *Annas & Eremita.*
9. JACOB. Fendler/ Thorun. *Severus & Epilogus.*
10. GODOFR, Padel/ Furstenb. Lus. *Parasitus.*
11. SAM. Gottlob Xenodochius, Meds. Pol. *Josephus Arimathæensis.*
12. JO. CHRIST. Weise/ Slav. Pom. *Trophimus.*
13. CHRIST. Gottlob CONRADI, Muscav. Lusat. *Nicodemus, & Eremita.*
14. MICHAEL Lüttke/ Coeslin. Pom. *Lampadius.*
15. WILH. SPHINSTIUS, Frideb. Neo-March. *Judas, Severus, Bacchides & Eremita.*
16. CAROL. SAM. These/ Thorun. *Alypus.*
17. JO. SIGISM. de BRONIKOWSKI. Nobil. Polon. *Lysias.*
18. GEORG. Rauss/ Cronstadt. Transsylvan. *Hillel.*
19. CHRIST. FRID. Walther/ Sverin. Polon. *Jochanan & Timon.*
20. JACOB. Gehlhaar/ Thorun. *Menahem.*
21. ELIAS ZABLERUS, Schemnic. Hung. *Sabinus.*

22 Martin

22 MARTIN. Hoffmann/ Hammerstein. Pruss. *Epidicus & Lazarus.*
23 GEORG. HEINR. Riesenbeck/ Holland. Pruss. *Stephanus.*
24 ERNEST. Günther/ Bromberg. Pol. *Crispus & Severus.*
25 DAN. Schloß/ Thorun. *Schammai.*
26 CAROL. Gottlieb VOGETIUS, Gedanens. *Alypus.*
27 ALBERT. Mickisch/ Grudent. Pr. *Nicobolus.*
28 JO. DAN. Hoffmann/ Thorun. *Jonadab & Johannes.*
29 ANDR. Wahl/ Bojanov. Pol. *Julius, Sadok & Eremita.*
30 JACOB. Schmidt/ Thorun. *Jose & Georgus.*
31 JO. Stürtzenbecher/ Thorun. *Pumilus.*
32 THEODOR. Klesel/ Hunern. Sil. *Eremita.*
33 JO. JACOB. Schmidt/ Mariæb. Pruss. *Periphanes.*
34 Frantz Wynantz/ Gedanens. *Calestrio Jacobus Zebedæi & Messenio.*
35 FRIED. SALOMON Weißhaupt/ Bojanov. Pol. *Lidus & Eremita.*
36 GEORG. DAN. Wachschlager/ Thorun. *Cleomachus & Abgarus.*
37 MARTIN. LEONH. Pohlmann/ Fischhaus. Pruss. *Eremita.*
38 JO. Gottlieb Hanau/ Thorun. *Tiro & Johannes Zebedæi.*
39 SIMON. Bremer/ Thorun. *Macrinus & Cleophas.*
40 HENR. ZERNEKE Thorun. *Pius & Josephi filius.*
41 IO. Schloß/ Thorun. *Justus & Caiphæ filius.*
42 ANDREAS ZERNEKE, Thorun. *Commodus.*
43 GEORG. KOY, Thorun. *Probus.*
44 MICHAEL. Gertgen/ Thorun. *Innocentius.*

II. Syllabus Personarum Scenicarum.

Caiphas, Pontifex Maximus.
Annas, Pontifex remotus & jam Vicarius Caiphæ.
Gamaliel, *Schabtai*, *Hillel*, *Jochanan*, *Schammai*, *Jose*, } Sacerdotes, & Amici Caiphæ & assessores in Synedrio.
Joseph, Arimathæensis, assessor in Synedrio & amicus Christi.
Nicodemus, Primocerius Pharisæorum, & amicus Christi.
Malchus, Minister Caiphæ & Judæ corruptor.
Quirinus, Minister Caiphæ, & militum conductor.
Tertullus, Minister Caiphæ, & delator.
Crispus, Minister Caiphæ, & citator sacerdotum.
Judas, Proditor & discipulus Christi.
Alypus, *Severus*, *Fabatus*, *Sabinus*, } Peregrini & rerum peractarum commentatores Germani.

Lisias

Lysias, Tribunus militum.

Trophimus,
Lampadius,
Parasitus,
Nicobulus,
Epidicus,
Periphanes, } Milites & sacerdotum præsidiarii.

Pumilus, Minister tribuni militum.

Julius,
Macrinus, } Juris-Consulti & sacerdotum Notarii.

Menahem, Pharisæus.

Sadok, Sadducæus.

Jonadab, Essæus.

Stephanus, Discipulus Christi & defensor.

Lazarus, Mendicus.

Cleomachus, Miles desertor & testis.

Lydus, Civis Hierosol. & testis.

Bacchides, Anus multiloqua & multibiba, testis.

Calestrio,
Tiro, | Prætextati asseclæ Caiphæ

Timon, Mercator infelix.

Cylindrus, Opifex delicatus.

Messenio, Nobilis depauperatus.

Georgus, Colonus desidiosus.

Abgarus, Philosophus & Professor iners.

Cleophas, Discipulus Christi, docens senes.

Johannes, Discipulus Christi, instruens juvenes.

Jacobus Zebedæi,
Joannes Zebedæi, | Fratres & discipuli Christi.

Probus,
Pius,
Commodus,
Justus,
Innocentius, } Discipuli Pharisæorum.

Eremitæ octo, laudes solitudinis canentes.